עד שתכלכל לשון גדול שער הוא כדאמר בריש מיר (דף ג.) הריני מכלכל הרי זה מיר וקאמר בגמרא "מאי משמע דכלכול ליסגא דגדול שער הוא "דתניא אמר רבי יהודה סיד כדי לסוד כלכול קטן ואמר לדעה וכת לדעה: **הלכה** כדברי סלן להחמיר. בפ' מי שמת (נ"ב דף קנו.) אמר ר"ע אמר שמואל בודקין לחליצה ולמיאונין לאפוקי מדברי יהודה דאמר עד שיבא המאר על הלבן והתם פסק כסלהו דאמר התם ר"ע אמר שמואל וה"ע קאמר הלכה כדברי סלן להחמיר הלכך אינה חולצת עד שתביא שער גדול שבכולן ועד שיהו ב' שערות במקום אחד כרב אמי אמר יש לה דדיים גדולים כשאר נשים אינה צריכה לבדוק התחתון ולא המלן מהביאה שתי שערות קטנות ואפי' אחת בגבה ואחת בין קשרי אצבעותיה ור"ת כתב בספר היאר דמהביאה לכלל שעתיה לא המלן בזמן הזה דאמ"ג דהיכא דלא בטל פסקינן בפ' יולא דופן (לעיל דף מו.) דלא חיישינן שמא נשרו אין אנו בקיאין לבדוק בכל גופה אלא יהו לה שערות דאפי' אחת בגבה ואחת בבריסה ובקשרי אצבעותיה

מלמרפים לו גומות גרידא:

שלש גריסין נמי (ג) בתרי יומי מרתי ופלגא חזיתיה ואיתיך דם מאכולת הוא. תימה אמאי לא פריך דלמא כל ג' גריסין בתרי יומי חזיתיה כדקאמר בפחות מג' גריסין וגרלה למהר"ם וכן מלאתי דאי לא דתליגן בדם מאכולת וגומא דכל הכתם מנופה חזיתיה אין לנו להקל ולומר דבתרי יומי חזיתיה כיון דיש בו שיעור דאפשר לחלקו לג' לאיום לכך פריך דילמא תרי ופלגא בתרי יומי חזיתיה כיון דלאחה מעט פחות מג' גריסין אמ"ג דאית בהו טפי משיעור שהי לאיום אחה מיקל לתלות המוחר באוהן ב' לאיום ולא ברחייה ג' ה"ג בג' גריסין וג' עוזות גומא תרי ופלגא אמ"ג דהוה טפי מב' לאיום דבתרי יומי חזיתיה והמוחר נחלה בדם מאכולת וא"ה מנא ליה לרבא דבג' גריסין במקום א' חייסי רבנן דילמא דזקא בג' מקומות ומלאתן ביום אחד ולר' חנינא בן אנטיגנוס דזקא בג' חלוקין או בחלוק אחד שמצאתו בג' ימים אבל במקום אחד אפי' רבנן לא חייסי דכיון דבמקום אחד נמצא אמרינן דבפעם אחת יצא מטמאתו. ו"ל דמשמע ליה דרבנן לא פליגי מרתן הרואה כתם משמשת משום זוב משמע דאפי' בכתם אחד חיישינן:

[שם דף ג.]

[ע"ל הסמן]

מי' נ"ב מ.]

כמה א ב מיי' פ"ב מהל' מיאה הל"י סמג עשין נ מוס"ע אה"ע סי' קנה סעי' ח:
ב ג ד מיי' פ"ל מהל' פרה אדומה הל"ד וס"ב מהל' מומאת נגעים הל"ח וס"ב מהל' מיאה הל"ו סמג עשין נ הלד מוס"ע אה"ע סי' קנה סעיף ח:
נא ה מיי' פ"ב מהל' מיאה הל"ב סמג לאוין קיח:
נב ו ז מיי' שם פל"ב והלכה יד:

נוסח אי בריתות בה אבל בה המקום א'

תוספי הרא"ש

עד שתכלכל. לשון גידול שער כדאמרינן בריש מיר הריני מכלכל הרי זה מיר. ובשבת פרק המוציא חגן ר' יהודה אומר כדי לסוד כלכול ואמרינן בגמרא צדעא וכת צדעא: והלכה כדברי הלם להחמיר. משום דמסתפקא לן כמאן הילכתא מחמיר לפסוק כשניהם כרליל פרק יוצא דופן גבי חצר צורית וגבי פיסני בגרות הילכך בשתי שערות קטנות לא המלן ואינה חולצת עד שיהו גדולות כשיעור הגדול שבכולם וכן נמי אחת בגבה ואחת בקשרי אצבעותיה לא המלן ואינה חולצת עד שיהו הב' שערות במקום אחד כרב אמי דאם יש לה דדין גדולים אין צריך לבדוק התחתון כרבנן דריש פירקין דאי אפשר לבא הולין עד שיבא התחתון: דאמרינן תרי ופלגא מנפיה חזיתיה. וחיסת ומנא ליה לרבא דשלשה גריסין במקום אחד חיישי רבנן דלמא בג' מקומות דזקא ואפי' מצאתן ביום אחד ולר' חנינא בן אנטיגנוס דזקא מצאתו בג' חלוקין או בחלוק אחד שמצאתו בג' ימים אבל במקום אחד אפי' רבנן לא חיישי דכיון דבמקום אחד נמצא אמרינן דבפעם אחת יצא מטמאתו. ו"ל דמשמע ליה דרבנן לא פליגי מרתן הרואה כתם משמשת משום זוב משמע דאפי' בכתם אחד חיישינן:

נוסח דאות נוסחות אין אחר (בגר מאאנה)

נוסח אם יש בכתם מאות חטט נוב נ בכתם אלגון מיעוד ג' גריסין ואיזו ב. בכתם אלגון ג' חלוקות ג. בראש ב' ימים ובכתם אל חלוקות

איוב מן הסערה ויאמר *אליו שוטה שבעולם הרבה נימין בראתי בראשו של אדם ולכל נימא ונימא בראתי לו גומא בפני עצמה שלא יהיו שתים יונקות מגומא אחת שאלמלא שתים יונקות מגומא אחת מכרזיש מאור עיניו של אדם, גומא בגומא לא נתחלף לי, איוב באויב נתחלף לי? לא קשיא- הא בגופא הא ברישא. אמר רב יהודה אמר שמואל "שתי שערות שאמרו אפילו אחת על הכף ואחת על הביצים *תניא נמי הכי שתי שערות שאמרו אפילו אחת בגבה ואחת בבריסה, אחת ע"ג קשרי אצבעותיה של יד ואחת ע"ג קשרי אצבעותיה של רגל דברי ר' שמעון בן יהודה איש כפר עכו' שאמר משום רבי שמעון ורבנן: אמר רב (ה) חסדא "עד שיהו ב' שערות במקום אחד ת"ר "עד מתי הבת ממאנת? עד שתביא שתי שערות דברי רבי מאיר, ר' יהודה אומר עד שירבה השחור, רבי יוסי אומר עד שתקיף העטרה, בן שלקות אומר עד שתכלכל, ואמר רבי שמעון מצאני תנינא בן חבינאי בצידן ואמר כשאתה מגיע אצל ר"ע אמור לו עד מתי הבת ממאנת, אם יאמר לך "עד שתביא שתי שערות" אמור לו והלא בן שלקות העיד במעמד כולכם ביבנה "עד שתכלכל" ולא אמרתם לו דבר? כשבאתי אצל רבי עקיבא אמר לי: כלכול זה איני יודע מהו, בן שלקות איני מכיר, עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות: **מתני'** שתי שערות האמורות בפרה ובנגעים והאמורות בכל מקום- כדי לכוף ראשן לעיקרן דברי רבי ישמעאל, ר"א אומר כדי לקרוץ בציפורן, ר' עקיבא אומר כדי שיהו ניטלות בזוג: **גמ'** אמר רב חסדא אמר מר עוקבא הלכה כדברי כולן, לדחמיר: **מתני'** הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי רבי מאיר וחכ"א אין בכתמים משום זוב: **גמ'** *מאן חכמים? ר' חנינא בן אנטיגנוס היא דתניא ר"ח בן אנטיגנוס אומר כתמים אין בהן משום זוב, ופעמים שהכתמים מביאין לידי זיבה כיצד- לבשה ג' חלוקות הבדוקות לה ומצאה עליהם כתם אם שראתה ב' ימים וחלוק אחד הן הן הכתמים המביאין לידי זיבה השתא שלשה חלוקות דלאו מנופה קחזיא חיישינן ב' ימים וחלוק אחד מיבעיא? מהו דתימא כל כי האי גונא מביאה קרבן, ונאכל קא משמע לן, אמר רבא בהא זכנהו ר' חנינא בן אנטיגנוס לרבנן מאי שנא פחות מג' גריסין במקום אחד דלא חיישינן, שלשה גריסין במקום אחד נמי נימא תרתי ופלגא מנופה חזיתיה ואידך אגב זוהמא דם מאכולת הוא, ורבנן כיון דאיכא לפלוגי בגרים ועוד לכל יומא לא תלינן; ור"ח בן אנטיגנוס ג' גריסין במקום א' הוא דלא חיישינן הא בג' מקומות חיישינן, הא אמרת בג' חלוקים אין בג' מקומות לא? לדברדים דרבנן קאמר להו: לדידי בג' חלוקות אין בג' מקומות לא, אלא לדידכו אודו לי מיהת דהיכא דחזאי ג' גריסין במקום אחד דאמרינן תרי ופלגא מנופה חזיתיה ואידך אגב זוהמא דם מאכולת הוא ורבנן כיון דאיכא לפלוגי בגרים ועוד לכל יומא לא תלינן. ת"ר הרואה כתם אם יש בו כדי לחלק ג' גריסין שהן כגרים ועוד חוששת ואם לאו אינה חוששת ר' יהודה בן אגרא אומר משום רבי יוסי אחת זו ואחת זו חוששת

אמר

מן הסערה. כלומר מעצר הרוחות אף מדיבר תשובה הרבה נימין בראתי בגלגל וכו': **על הכף.** נוהגה שעל האבר למעה מן הכרס: **אפילו אחת על הכף כו'.** אע"ג דלדיל) במקום אחד: **אחת בגבה.** אחת לוחו מקום: בין קשרי אצבעותיה. ואינה מבאה שער על הקנדיל: **שתכלכל.** לא שמעתי מהו ובלשון בעיני שהבאתו בשם שבת (עת) כדי "לסוך כלכול ואמרינן (שם פב) מאי כלכול לדעה וכת לדעה ה"ג עד שיהו שם שערות הרבה שיהא לוף ומלבש בשער ולא מלאתי עד שתכלכל בבי"ת, שער גדול כפוף ומכולבל ולא יצר בעיני: **אינו יודע מהו.** כלומר לא סבירא לי: **מתני' ב' שערות האמורות בפרה.** דקיימא לן ב' שערות שאמורות פוסלות בה בגמרא דלקן מעמידין (ע"ז דף כד.) ובמסכת פרה (פ"ב מ"ה): **ובנגעים.** שער לבן דקי"ל בפ"ב מ"ה מיעוט שערות שהיה: **והאמורות בכל מקום.** בחיעוק ובחיעוקת: **לקרון.** לאחת מעט: **שיהו ניטלות בזוג.** קשורת רבה (דסלהו): **גמ' נחסדא.** מסנקרלות בלשון לא ממאנת שמא גדולה היא ולענין חלילה עד דאיכא שיעורא רבה דסלהו: **מתני' פרי זו מקולקלת.** אינה יודעת פתח נדותה לידע מתי יחמיצו י"ל יום שכן נדה לנדה דהא לא ידעה אימת חזאי: **ויחוששת משום זוב.** אם עברו עליה ג' ימי זיבה משלבשה חלוק זה ומלאה עליו כתם גדול שיעור ג' גריסין ועוד מספקינן לה דילמא כל חדא וחדא בחד יומא חזיא אע"ג דבמקום אחד נמלאו: **גמ' ג' חלוקות.** הבדוקות לה ולבשתן בשלשת ימי זיבה לחד ליום: **לו שראתה ב' ימים.** ראתה ממש מנופה בתוך י"ל יום ובשלשי לבשה חלוק הבדוק לה ומלאתה עליו כתם: **מסו דתימא כל כי האי גונא וכו'.** להכי נקט ב' ימים וחלוק אחד לאחד לאשמעינן דהשתא נמי חשבה בשלמא היא ומביאה קרבן ואיכא כתמא לא מנופה- הוא, דאי לא חשמעינן הוה אמינא הרי רגלים לדבר דודאי זבה היא: **וכנסו.** הקובה ניאחת הסיבן: **לגב זוהמא.** דקדוק אחאי מאכולת ונתמעטה שם: **ולרבי חגינא כו'.** לרבא פריכין דאמר לרבי חגינא שלשה גריסין במקום אחד (ג): **הרי ופלגא כו'.** אלמא לא פליג רבי חגינא אלא במקום אחד אבל בשלשה מקומות מודה והא קתני רבי חגינא לעיל לבשה ג' חלוקות ט' אבל בחלוק אחד בג' מקומות לא: **שתן כגרים ועוד.** כלומר שלשה גריסין נסין דאיכא בכל חד וחד כגרים ועוד דהכי הוי שיעור כתם לקמן בפרק הרואה כתם (דף מא.): **אחת זו ואחת זו.** אפילו בשתי גריסין מעשין שמא לאחה אותן בשני בין המשמשות לא אחת היום ואחת בין המשמשות של מחר ודאיתי בין המשמשות עולה לשני ימים שמקלתה מן היום ומקלתה מן הלילה ויש כאן שלשה לטפין:

[ע"ל נסוד]

כ"ק עז: ל"ב ע. מסכתין

* ר"ל שמעי' לה בגמרא מפרש בין קטני אבעבועות ובין אאר ואיתא בפרק ובין ובגמרא ר"ל ובגמרא

[ר"ל מ"ו וס"ב וחכ"ל שיעורא ועי' במיל פ"ב מהל' מאכלות אסורות]

[פיחנין סב. ומ"ע]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אמר רב חסדא עד שיהו ב' שערות: (ב) רש"י דיה וכיצד חגינא ול"ה מרי סדיה: (ג) תוס' דיה שלש גריסין נמי דמאי כתרי וכו' כתרי יומי חזיתיה דכיון דבגרמתם מעט פחות:

* מקומות בג' גריסין ג' ר"ל דה בגמרא אבעבועות ובין אאר ואיתא בפרק ובין ובגמרא ר"ל ובגמרא

[ר"ל ב' חלוקות ובו']